

Шиман Олександра

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри початкової освіти

Бердянського державного

педагогічного університету

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ НАВИЧОК РОБОТИ

З ОСВІТНІМИ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАМИ

У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті охарактеризована методика навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» роботи з освітніми Інтернет-ресурсами та пропонується організація контролю сформованості знань, вмінь та навичок, направлених на використання представлених там наукових та методичних розробок в їх навчальній і майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: *засвоєння теоретичних положень, організація тематичного пошуку, робота з гіпертекстовими документами і гіперзв'язками, завантаження інформації в різних форматах.*

В статті охарактеризована методика обучения студентов специальности «Начальное обучение» работе с образовательными Интернет-ресурсами и предложена организация контроля сформированности знаний, умений и навыков, направленных на использование представленных там научных и методических разработок в их учебной и будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: *усвоение теоретических положений, организация тематического поиска, работа с гипертекстовыми документами и гиперсвязями, загрузка информации в различных форматах.*

The article described methods of teaching students majoring in «elementary education» work with educational online resources and proposed organization of control of the knowledge, skills and abilities formation to use presented research there and methodical works in their academic and future careers.

Key words: *assimilation of theoretical positions, thematic search, working*

with hypertext and hyperlinks, downloading information in different formats.

В умовах інформаційного суспільства інститут освіти через вищі навчальні заклади має готувати фахівців, які не тільки б засвоювали новітні інформаційно-комунікаційні технології, а й набували навичок їх творчого використання в своїй подальшій професійній діяльності, а також для неперервної самоосвіти. Глобальній комп'ютерній мережі Інтернет належить особливе місце в освітньому процесі як засобу координації педагогічної діяльності, середовищу взаємодії фахівців з метою взаємообміну інформацією, роботи з ресурсами Інтернет (пошук, аналіз, презентація, оформлення), що сприяє самовдосконаленню особистості, збагаченню її професійної майстерності.

Безпосереднє проникнення комп'ютерних мереж у сферу освіти пов'язано з розробкою новітніх освітніх та навчальних програм, застосуванням Інтернет-технологій у навчальному процесі, створенням електронних бібліотек, довідково-інформаційних систем, систем менеджменту в освіті, автоматизацією інформаційного супроводу документів про освіту, використанням спеціалізованих банків даних і знань, дистанційним навчанням.

Все це актуалізує вивчення та подальшу розробку методичних питань навчання використанню можливостей Інтернету на всіх освітніх рівнях, починаючи з початкової школи.

В умовах входження України в інформаційну стадію розвитку у наукових дослідженнях приділяється значна увага проблемі використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі, а саме: впровадженню комп'ютерних технологій в освітній процес навчальних закладів (Н. В. Апатова, В. Ю. Биков, І. Є. Булах, А. Ф. Верлань, М. І. Жалдак), використанню освітніх можливостей мережі Інтернет (Л. В. Брескіна, Р. С. Гуревич, Н. В. Морзе, А. В. Співаковський), особливостям функціонування портальних систем (В. І. Береговий, А. Д. Іванніков, А. Н. Тихонов, Ю. В. Триус), дистанційній освіті (І. М. Дубинський, В. М. Кухаренко, В. В. Олійник, Н. Г. Сиротенко).

Діагностика навчання – обов'язковий компонент освітнього процесу, за допомогою якого визначається досягнення поставлених цілей. Визначення рівня навчальних досягнень з інформатики є особливо важливим з огляду на те, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині певну суму знань, умінь та навичок з інформатики, а сформувані

відповідний рівень її компетенції в цій предметній галузі. Поняття компетентності не зводиться лише до знань і навичок, а належить до сфери складних умінь і якостей особистості. Тож, об'єктом оцінювання навчальних досягнень з інформатики є не тільки знання, вміння та навички, а також досвід творчої діяльності тих, хто навчається, досвід емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності [1, с. 80].

Оскільки методологія навчання у ВНЗ на даний час полягає в переорієнтації всіх видів робіт з суто лекційно-інформативних на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму, потрібні нові підходи до організації навчання та самоосвіти студентів, а також необхідне впровадження аналогічного принципу оцінювання їх знань, що повинно знайти відображення у всіх складових навчально-методичного комплексу забезпечення дисциплін. Також важливо підкреслити, що в умовах кредитно-модульної організації навчального процесу особливого значення набуває об'єктивне і своєчасне оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів та відповідне стимулювання їх до систематичних активних дій. Метою даної публікації є ознайомлення з методикою організації контролю засвоєння студентами спеціальності 6.010102 Початкова освіта навчального матеріалу тематичного модуля «Використання Internet-технологій» в ході навчання дисципліни «Інформаційні технології та сучасні ТЗН».

Метою навчання вказаного тематичного модуля є формування важливої складової інформаційної підготовки майбутніх учителів початкової школи – знань та вмінь, необхідних для повноцінного та ефективного використання освітніх ресурсів Інтернет в їх поточній навчальній та майбутній професійній діяльності. Завданнями навчання є розвиток у студентів умінь знаходити й систематизувати необхідну інформацію в глобальній комп'ютерній мережі, спілкуватися за допомогою електронних засобів обміну інформацією, використовувати й самостійно освоювати мережеві програмні засоби; формування теоретичної бази, необхідної для подальшого самостійного освоєння Інтернет-простору, та, зрештою, розширення їх загального світогляду. Мета навчання досягається насамперед через практичне оволодіння навичками роботи з освітніми Інтернет-ресурсами, використання сучасних програмних засобів для роботи в глобальній мережі, виконання завдань, що вимагають не тільки технологічних навичок, а й загальнопедагогічних та частковометодичних знань.

Хронологічно ця тема вивчається після освоєння технологій роботи в текстовому, табличному і графічному середовищах, що вважається найбільш доцільним в зв'язку з тим, що студенти вже отримали повне уявлення про

представлення навчального матеріалу в електронних посібниках різних типів і структур, про збереження їх в різних форматах. В межах відведеної кількості годин (4 лекційних і 4 лабораторних) подаються основні теоретичні поняття (Призначення й функціональні можливості веб-браузерів. Основні складові вікна програми Internet Explorer. Призначення Веб-сервісу Інтернет. Адресація ресурсів Інтернет. Призначення й принцип організації пошукових машин. Структурна організація веб-сайтів (веб-сторінок). Основні типи даних, що застосовуються у WWW. Поняття гіперпосилання та гіпертекстового документа) та відпрацьовуються ключові практичні навички (Здійснення пошуку потрібних даних у пошуковій системі. Обробка результатів пошуку й локалізація необхідної інформації. Використання папки «Обране» та списку відвіданих сайтів. Збереження, друк та автономний перегляд веб-сторінок. Поняття форуму, чату, їх призначення. Он-лайн електронні навчальні курси. Використання веб-енциклопедій. Здійснення перекладу за допомогою on-line перекладачів.)

Головним завданням тематичного контролю засвоєння теоретичного і практичного матеріалу пропонованого модуля є перевірка якості змістової та технологічної підготовки, що відображає важливий напрям функціонування дидактико-методичної системи навчання майбутніх учителів початкової школи – набуття стійких навичок роботи в глобальній комп'ютерній мережі та використання представлених там наукових, методичних, дидактичних, виховних матеріалів. Одночасно така перевірка має на меті виявлення їх готовності до активної участі у вдосконаленні навчального процесу в початковій школі, пошуку найбільш ефективних технологій навчання молодших школярів в умовах переходу до особистісно-орієнтованої парадигми освіти, вміння постійно підвищувати рівень своєї професійної підготовки з використанням сучасних наукових та методичних розробок.

Особливістю проведення модульної контрольної роботи є її спрямованість на діагностику засвоєння не стільки теоретичних знань, а, головне, на визначення рівня сформованості стійких професійних умінь щодо впровадження сучасних загальнонавчальних та інформаційних технологій у початкову школу саме шляхом мобільного ознайомлення з педагогічними і комп'ютерними інноваціями на освітянських Інтернет-ресурсах. Результати виконання контрольної роботи мають продемонструвати, що в професійній підготовці вчителя початкової школи теорія і практика мають бути невіддільними. Тому поряд із з'ясуванням засвоєння теоретичних положень, більш важливою є перевірка міцності формування практичної складової, тобто виконання завдань, які дозволяють продемонструвати професійні вміння майбутніх учителів початкової школи щодо їх технологічної та педагогічної

підготовки до роботи в глобальній мережі.

Формалізовані завдання варіантів рівнозначної складності направлені на перевірку різнотипних знань, вмій і навичок, представлені трьома питаннями. Перше – це перевірка розуміння одного з важливих теоретичних понять, пов'язаних з будовою і функціонуванням глобальної комп'ютерної мережі Інтернет. Друге питання визначає поінформованість студентів відносно найбільш відомих і корисних освітніх сайтів, переважно українських, і перевіряє знання технологічних прийомів роботи з їх змістом та структурою. Третє питання спрямоване на діагностику сформованості практичних навичок майбутніх учителів щодо доцільного пошуку навчальних матеріалів освітніх Інтернет-ресурсів для подальшого впровадження їх в практику комп'ютерної підтримки навчання в початковій школі.

Загалом у процесі виконання контрольної роботи перевірячі підлягають:

- розуміння призначення найпоширеніших послуг Інтернету: веб-сервісу, електронної пошти, телеконференцій, файлового сервісу, віддаленого керування комп'ютером, інтерактивного спілкування;
- володіння основними технологічними прийомами і способами дій, що найбільш властиві використанню мережевих технологій в професійній діяльності вчителя;
- навички вільного користування гіпертекстовими документами і гіперзв'язками, пошуковими запитами, а також ефективного опрацювання результатів обробки пошукових запитів;
- вміння добирати до різних уроків у початковій школі ефективні засоби, форми і методи навчання на базі використання комп'ютерної техніки, використовувати можливість доповнення традиційних посібників матеріалами з Інтернету;
- знання передового педагогічного досвіду вчителів-практиків в напрямку інформатизації початкового навчання, способів його вивчення і адаптації.

При виконанні завдань слід дотримуватися наступних рекомендацій:

⇒ по змісту демонструвати:

1-го завдання – точність формулювання теоретичних положень, правильна послідовність описаних технологічних ланцюжків функціонування в мережі, актуальність таких засобів;

2-го завдання – педагогічне розуміння корисності пропонованого освітнього сайту, знання особливостей його інтерфейсу, уміння закачувати його ресурси на локальний комп'ютер, спостереження за оновленням його матеріалів;

3-го завдання – доцільність застосовування, розмаїтість оформлення і повнота завантаження навчальних посібників з Інтернет-ресурсів, правильність їх представлення в електронному вигляді;

⇒ по оформленню представити всі відповіді на завдання в електронному варіанті (з наступним роздрукуванням) в середовищі текстового процесора Word, при цьому бажано використовувати структурування і візуалізацію відповіді за допомогою списків, таблиць, схем, рисунків, екранних копій тощо.

Критерії оцінювання. Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за чотирьохбальною національною шкалою, «добре», «задовільно», «незадовільно» з дублюванням отриманих оцінок відповідно в балах (за шкалою ECTS). Оцінка «відмінно» (90–100 балів) виставляється за повний і детальний опис пропонованого теоретичного поняття з використанням при цьому візуалізації і структурування; за знання і використання всіх можливостей зазначеного освітнього Інтернет-ресурсу, розуміння застосування розміщених на ньому навчальних матеріалів в автономному режимі в педагогічній діяльності та для он-лайнного навчання; за підтвердження на практиці стійких системних знань в галузі використання Інтернету в професійній діяльності вчителя початкової школи з використанням широкого спектру програмного забезпечення для роботи в глобальній комп'ютерній мережі для завантаження навчальної інформації в різних форматах. Відповідно оцінка знижується за будь-яке невиконання наведених вимог: за неповне або неправильне висвітлення теоретичних положень без вираження їх сутності чітко і структуровано; за недостатню орієнтацію в інтерфейсі пропонованого освітнього сайту, нерозуміння його педагогічної цінності; за однотипне сприйняття видів представлених в мережі даних (наприклад, тільки тексту), неспроможність завантажувати розміщену мультимедійну та відеоінформацію, а також використовувати програми-плеєри для її відтворення. Окремо враховується якість оформлення завдань на комп'ютері, а також розуміння педагогічної доцільності представлених матеріалів.

Як приклад відмінно оціненої студентської відповіді на перше (теоретичне) питання представляємо схему, наведену на рисунку 1.

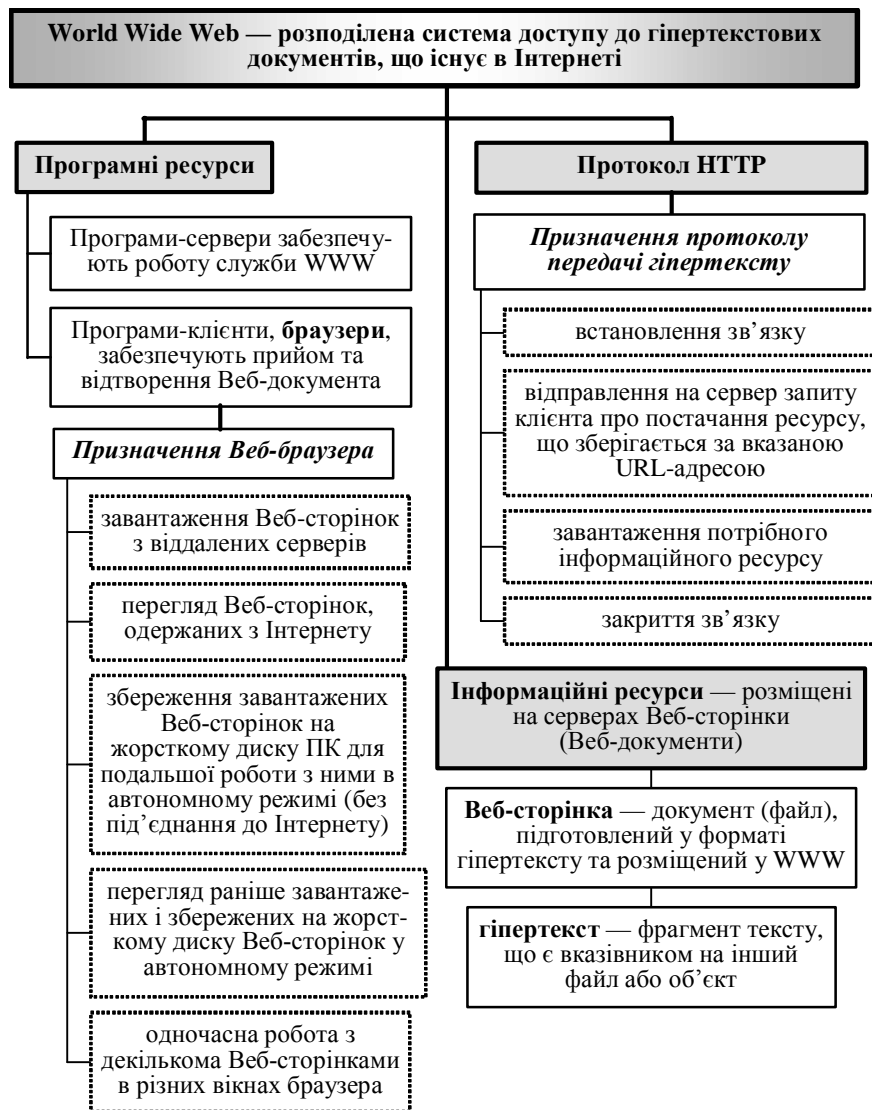

Рис. 1. Призначення Веб-сервісу Інтернет

Для виконання другого завдання студентам пропонується наступний приблизний перелік освітніх сайтів:

ostriv.in.ua

osvita.ua

svit-pk.cptol.vn.ua

ped.sumy.ua

samouchka.com.ua

ukrdeti.com

koncept.org.ua

vchitel.com.ua

myrefs.org.ua

librar.org.ua

into-edu.com.ua

parta.com.ua

school.xvatit.com

uroki.net

rusedu.ru

um-razum.ru

festival.1september.ru

metod-kopilka.ru

pedsovet.su/load

vscolu.ru

logozavr.ru

При оцінюванні виконання третього завдання (прикладів завантаження навчальних матеріалів з самостійно відібраних студентами освітніх Internet-ресурсів) враховується різноманітність представлених електронних навчальних посібників з чітко виділеними форматами файлів:

- текстові посібники як традиційних форматів (.doc, .docx, .pub), так і розповсюджених останнім часом графічних форматів (.pdf, .djvu, .jpeg, .tiff), пристосованих для універсализації електронного документообігу;
- гіпертекстові посібники (як правило, формату .html або .htm) для використання як на автономному комп'ютері, так і on-line;
- мультимедійні посібники в форматах презентацій (.ppt, .pps), флеш-об'єктів (.swf), відеофрагментів (.avi).
- ППЗ (педагогічні програмні засоби) – як цілісні завантажувальні модулі, так і об'єднані єдиною тематикою комплекси.

Представлена методика навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» роботи з освітніми Інтернет-ресурсами та пропонується організація контролю сформованості відповідних знань, вмінь та навичок має на меті освоєння мережі Інтернет не як жорсткої системи, яку необхідно вивчити (що є в принципі неможливим через динамізм її розвитку і популяризації), а, скоріше, як технології, оволодіваючи якою майбутні вчителі початкової школи можуть вирішувати не тільки локальні навчальні завдання, але й отримати потужний інструмент цілісного розвитку і збагачення освітнього процесу.

При навчанні інформатичних дисциплін наступних освітньо-кваліфікаційних рівнів (спеціаліст, магістр) планується розгляд мережних соціальних сервісів Веб 2.0 (блоги, Вікі, карти знань, мультимедійні сервіси, соціальні закладки) та засвоєння студентами технологій їх використання для активного навчання та спільної взаємодії (чат, форум, skype) в Інтернет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Морзе Н. В. Основи методичної підготовки вчителя інформатики : монографія / Н. В. Морзе. – К. : Курс, 2003. – 372 с.
Шиман О. І. Практичний курс з використання сучасних інформаційних технологій : навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей педагогічних ВНЗ / О. І. Шиман – Бердянськ : БДПУ, 2008. – 157 с.